

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رساله دکتری رشته: جغرافیای سیاسی

عنوان رساله:

آسیب شناسی دولت محلی

مطالعه موردی: شوراهای اسلامی کلان شهرهای ایران

نام دانشجو:

هادی ویسی

استاد راهنما:

دکتر محمدرضا حافظنیا

استاد مشاور(اول):

دکتر زهرا احمدی پور

استاد مشاور(دوم):

دکتر محمدباقر قالیباف

دی ماه ۱۳۸۹

تأیید اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله دکتری (Ph.D)

آقای هادی ویسی رساله ۲۰ واحدی خود را با عنوان: آسیب شناسی دولت محلی (مطالعه موردی: شوراهای اسلامی کلان‌شهرهای ایران) در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۳ ارائه کردند. اعضای هیأت داوران نسخه نهایی این رساله را از نظر فرم و محتوا تأیید کرده است و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه دکتری تخصصی جغرافیای سیاسی پیشنهاد می‌کنند.

ردیف	اعضای هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱	استاد راهنما	دکتر محمدرضا حافظ نیا	استاد	
۲	استاد مشاور	دکتر زهرا احمدی پور	دانشیار	
۳	استاد مشاور	دکتر محمدباقر قالیباف	دانشیار	
۴	استاد ناظر	دکتر مهدی پورطاهری	استادیار	
۵	استاد ناظر	دکتر پیروز مجتهدزاده	دانشیار	
۶	استاد ناظر	دکتر اکبر پرهیزگار	دانشیار	
۷	استاد ناظر	سیدموسی پورموسوی	استادیار	
۸	نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر مهدی پورطاهری	استادیار	

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته

در دانشکده دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار

خانم/جناب آقای دکتر ، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر

و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب هادی ویسی دانشجوی رشته جغرافیای سیاسی مقطع دکتری

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: هادی ویسی

تاریخ و امضا:

۱۳۸۹، ۱۰، ۲۷

تقدیم به:

روح بلند پدر و مادر عزیزم که در ۹ بهمن ۱۳۸۷ آسمانی و جاودان شدند. آنان که نیازمندی بی-نیاز بودند و در اوج فقر مالی و محنت‌های روزگار، سربلند زیستند. آنان که دو یار شفیق و همسرانی مخلص بودند و در یک لحظه، با خیالی آسوده از این دیار فانی پرگشودند، تا فراق یکی بر دیگری سخت نیاید.

تشکر و قدردانی

نگارنده بر خود لازم می‌داند از افراد حقیقی و حقوقی و موسسات و سازمانهایی که در انجام این تحقیق از شروع کار در سال ۱۳۸۶ هـ.ش تا پایان کار در ۱۳۸۹ هـ.ش همکاری داشته‌اند تشکر و قدردانی به عمل آورد.

هر چند اساتید راهنما و مشاور رساله از اعضای صاحب اثر و دارای مالکیت معنوی بر این رساله به حساب می‌آیند؛ اما اینجانب به عنوان محقق و نگارنده اصلی رساله بر خود لازم می‌دانم از زحمات و تلاش‌های این عزیزان تشکر و سپاسگزاری کنم. از جناب آقای دکتر محمدرضا حافظنیا که نه تنها استاد راهنمای رساله بوده بلکه جایگاه پدر، الگو و دوستی مهربان برای اینجانب را دارد، کمال تشکر و قدردانی را از ایشان دارم. از سرکار خانم دکتر زهرا احمدی‌پور به عنوان یکی از مشاوران رساله و به عنوان استاد دوران تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری اینجانب که زحمات فراوانی کشیده است، تشکر و قدردانی می‌کنم. از جناب آقای دکتر محمدباقر قالیباف به عنوان یکی دیگر از استادان مشاور تشکر کرده و از اینکه ایشان به دلیل مشغله کاری و مدیریتی در شهرداری تهران، مسئولیت استاد مشاوره این رساله را به عهده گرفتند، سپاسگزارم.

از جناب آقای دکتر مهدی پورطاهری، مدیر گروه جغرافیای دانشگاه تربیت مدرس، به عنوان یکی از داوران رساله و کسی که در تحلیل‌های آماری تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS، اینجانب را راهنمایی و هدایت کرده‌اند، کمال تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

از پورفسور توماس دروبیک^۱ استاد جغرافیای سیاسی دانشگاه استراوا^۲ جمهوری چک و مسئول روابط بین‌الملل دپارتمان جغرافیای این دانشگاه که زمینه فرصت مطالعاتی اینجانب به این کشور را فراهم کردند و برای تدوین و طراحی چارچوب نظری تحقیق همکاری لازم را با اینجانب داشته است کمال تشکر و قدردانی را دارم. از جناب آقای پورفسور پتر رامپل^۳، به عنوان استاد راهنمای خارجی این رساله، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید. ایشان که متخصص در جغرافیای منطقه‌ای و توسعه بوده و بیشتر بر روی نقش دولتهای محلی در توسعه اتحادیه اروپا تحقیق کرده است، در بخش تئوریک و شاخص‌سازی این تحقیق به بنده کمک کرده و رهنمونهای ایشان در انجام تحقیق نقش مستقیمی داشته است. از سرکار خانم میکائلا

¹ - Tomas Drobik

² - University of Ostrava

³ - Petr Rumpel

ماکووا^۱ در انجمن بین‌المللی دانشجویان دانشگاه استراوا به خاطر انجام کارهای اداری اینجانب در آن دانشگاه تشکر به عمل می‌آید.

طبیعی است که گردآوری اطلاعات و داده‌های تحقیق که مبتنی بر گزارشها، سالنامه‌ها، نظریات، قوانین و پرسشنامه در نهادها و سازمانهای مختلفی از جمله شوراهای اسلامی پنج کلان‌شهر تهران، مشهد، تبریز، اصفهان و شیراز، استانداریها، فرمانداریها و شهرداریها در شهرهای مذکور، سازمان شهرداریهای کل کشور، شورای نگهبان، مجلس شورای اسلامی، وزارت کشور، مرکز مطالعات شهرداری تهران و برخی دانشگاه‌های کشور بوده است، طیف وسیعی از افراد و کارکنان این سازمانها با محقق همکاری داشته‌اند که نام بردن از تمام این عزیزان در این مجال کوتاه مقدور نیست. اما نمی‌توانم از کسانی که بیشترین همکاری و ابراز لطف با اینجانب را داشته و بعضاً ساعتها در روزهای مختلف با اینجانب همکاری کرده‌اند نام نبرم. از سرکار خانم ملیحه حسینی مسئول کتابخانه شورای اسلامی مشهد، سرکار خانم اسکندری مسئول کتابخانه شورای اسلامی تهران، جناب آقای عسکری مدیر روابط عمومی و سرکار خانم زارع مسئول دفتر بخش مصوبات شورای اسلامی شیراز، آقایان مهدی‌پور مسئول دفتر رئیس شورا و علیزاده مسئول مکاتبات شورای اسلامی شهر تبریز، جناب آقای مهندس محسن صادقی دبیر شورای اسلامی اصفهان و جناب آقای میرسعیدی مدیر روابط عمومی سازمان شهرداریها تشکر و قدرانی می‌کنم. از دانشگاه تربیت مدرس و مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران وابسته به شهرداری تهران که این تحقیق را مورد حمایت مالی قرار داده‌اند تشکر می‌کنم.

از جناب آقای دکتر پیروز مجتهدزاده، به عنوان داور رساله و الگوی علمی و معلم اخلاق در هفت سال دوره کارشناسی ارشد و دکتری اینجانب در دانشگاه تربیت مدرس تشکر و قدرانی را دارم. آقایان دکتر سیدموسی پورموسوی و دکتر اکبر پرهیزگار دیگر داوران رساله که با نقدهای منصفانه خود، موجب تقویت رساله شدند، تشکر و قدرانی به عمل می‌آید.

در پایان از همسر گرامیم سرکار خانم خدیجه مهماندوست که همکاریهای زیادی در انجام تحقیق با بنده داشته‌اند و بخشهای زیادی از تحقیق را تایپ و ویراستاری کرده و همچنین کم‌کاری و کم‌لطفیهای اینجانب را در امور زندگی و منزل در طول انجام این تحقیق تحمل کرده‌اند، بسیار سپاسگزارم. از برادران و خواهرانم که پس از فوت پدر و مادرمان در سانحه تصادف در بهمن ۱۳۸۷ هـ.ش و در زمان انجام این رساله، ناملایمتی‌های روزگار را تحمل کرده‌اند و نیازمند حمایت و با هم زندگی کردن در

¹ - Michaella Machova

شهرستان بودند، معذرت خواسته و از تحمل آنها از دوری برادرشان برای ادامه تحصیل و انجام این تحقیق
کمال تشکر و قدردانی را دارم.

با تشکر و سپاس فروان

هادی ویسی

تهران، دیماه ۱۳۸۹

چکیده

واگذاری امور عمومی محلی به شهروندان و رضایتمندی عمومی که پیامد آن مشروعیت حکومت و توسعه دموکراسی در قالب نظام عدم تمرکز است، مهمترین تئوری اداره امور عمومی در عصر حاضر می‌باشد. این دیدگاه که فلسفه خود را از سرشت آزاد انسان، تعلق مکانی و حق اداره قلمرو محل زندگی توسط ساکنان می‌گیرد، در قالب «دولت محلی» ظاهر شده است. نماد دولت محلی در ایران شوراهای اسلامی کلان-شهرها می‌باشد. این پژوهش به دنبال حل این مسئله است که عوامل و سرچشمه‌های اصلی آسیبها و نوع آسیبهای شوراهای اسلامی کلان‌شهرهای ایران چیست. بدین منظور شوراهای اسلامی کلان‌شهرهای تهران، مشهد، اصفهان، تبریز و شیراز مورد بررسی قرار گرفته است. برای پاسخ به این مسئله داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز تحقیق به روش کتابخانه‌ای و اسنادی و روش پیمایشی با استفاده از پرسشنامه از جامعه آماری تحقیق متشکل از اعضای شوراهای اسلامی کلان‌شهرهای فوق در سه دوره شوراها، مدیران اجرایی و متخصصین دانشگاهی که جمعاً ۱۸۰ نفر می‌شوند، جمع‌آوری شده است. داده‌ها و اطلاعات کتابخانه‌ای و اسنادی به روش تحلیل محتوا و داده‌ها میدانی به صورت تحلیل کمی با استفاده از نرم افزار SPSS و از طریق آنالیز واریانس یک طرفه، آزمون T تک نمونه‌ای و تحلیل عاملی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که عوامل اصلی تولید آسیبهای دولت محلی در نظامهای متمرکز، ریشه در فرهنگ سیاسی، نظام سیاسی، اساسنامه دولت محلی و نوپا بودن این نهاد محلی دارد. اما هر یک از آنها تفاوت معناداری از نظر تأثیرگذاری بر دولت محلی با یکدیگر دارند. این عوامل باعث نگرش تنزیلی، اختیارات اندک، عدم ضمانت اجرایی مصوبات و عدم استقلال مالی دولت محلی می‌شود و بازیگران دولت محلی را به سمت خودمحوری، بی‌توجهی به وظایف خود و عدم حضور نیروهای متخصص در دولت محلی سوق می‌دهد.

واژگان کلیدی: دولت محلی، شوراهای اسلامی، کلان‌شهر، ایران.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مقدمه و کلیات طرح تحقیق

۱-۱ مقدمه	۱
۲-۱ تعریف و بیان مسأله	۲
۳-۱ سوالهای تحقیق	۹
۴-۱ فرضیه‌های تحقیق	۹
۵-۱ ضرورت و اهداف تحقیق	۹
۶-۱ پیشینه تحقیق	۱۰
۷-۱ ساختار سیستماتیک رساله	۲۰

فصل دوم: مبانی نظری تحقیق

۱-۲ نظام سیاسی و توزیع فضایی قدرت	۲۲
۱-۱-۲ تمرکزگرایی	۲۴
۱-۱-۲-۱ نظریه بوروکراسی وبری و نقش آن در توسعه تمرکزگرایی	۲۸
۲-۱-۲-۱ نقد نظریه تمرکزگرایی و بوروکراسی	۲۹
۲-۱-۲ تمرکززدایی	۳۰
۱-۲-۱-۲ پیشگامان اندیشه تمرکززدایی	۳۰
۱-۲-۱-۲-۱ نظریه شارل دو منتسکیو (۱۷۵۵-۱۶۸۹م)	۳۱
۲-۱-۲-۱-۲ نظریه ژان ژاک روسو (۱۷۷۸-۱۷۱۲م)	۳۱
۳-۱-۲-۱-۲ نظریه الکسی دوتوکویل (۱۸۰۵-۱۸۵۹م)	۳۲
۴-۱-۲-۱-۲ نظریه جان استوارت میل (۱۸۷۳-۱۸۰۶م)	۳۳
۲-۲-۱-۲ ماهیت تمرکززدایی	۳۵
۲-۲ تا چه حد (عدم) تمرکز؟	۳۹

- ۳-۲ مفهوم شورا و رابطه آن با دموکراسی ۴۱
- ۱-۳-۲ برابری شورا با مفهوم دموکراسی ۴۲
- ۲-۳-۲ تفاوت مفهوم شورا با دموکراسی ۴۳
- ۳-۳-۲ برتری شورا نسبت به دموکراسی ۴۴
- ۴-۲ حکومت و دولت محلی و نسبت آن با شوراهای اسلامی ۴۵
- ۵-۲ علت وجودی دولت محلی ۵۰
- ۶-۲ سیر تکوین و تحول دولت محلی ۵۴
- ۷-۲ ماهیت دولت محلی ۵۷
- ۸-۲ دولت محلی مدرن و انتظارات بر آمده از آن ۵۹
- ۹-۲ ویژگیهای دولت محلی مدرن ۶۱
- ۱-۹-۲ دموکراتیزه شدن و توسعه دموکراسی ۶۱
- ۲-۹-۲ مشارکت ۶۳
- ۳-۹-۲ مسئولیت پذیری و پاسخگویی (حساب پس دهی) ۶۴
- ۴-۹-۲ اثربخشی و کارآمدی ۶۵
- ۵-۹-۲ خودگردانی ۶۶
- ۶-۹-۲ اداره کردن (حکمروانی) محلی مطلوب ۶۷
- ۱۰-۲ مفهوم کلان شهر و دولت محلی کلان شهری ۶۹
- ۱۱-۲ آسیب پذیری دولت محلی ۷۰
- ۱۲-۲ زمینه ها و عوامل موثر بر آسیبهای دولت محلی ۷۵
- ۱-۱۲-۲ عوامل زیربنا ۷۵
- ۱-۱-۱۲-۲ بسترهای اجتماعی - اقتصادی ۷۶
- ۲-۱-۱۲-۲ فرهنگ سیاسی ۷۷
- ۳-۱-۱۲-۲ ایدئولوژی ۷۸

۸۰ ساختار نظام سیاسی ۴-۱-۱۲-۲
۸۴ عوامل روبنا ۲-۱۲-۲
۸۴ قوانین پایه دولت محلی ۱-۲-۱۲-۲
۸۵ تعامل و ارتباط حکومت مرکزی با دولت محلی ۲-۲-۱۲-۲
۸۷ وضعیت مالی دولت محلی ۳-۲-۱۲-۲
۸۹ بازیگران دولت محلی ۴-۲-۱۲-۲
۹۰ الگوهای اداره امور شهر ۵-۲-۱۲-۲

فصل سوم: روش تحقیق

۹۴ جامعه آماری تحقیق ۱-۳
۹۵ روش انجام تحقیق ۲-۳
۹۵ روش گردآوری اطلاعات و داده‌ها ۱-۲-۳
۹۵ طراحی پرسشنامه و تست روایی و پایایی آن ۲-۲-۳
۹۷ برداشت داده‌های میدانی ۳-۲-۳
۹۸ کدگذاری و استخراج داده‌ها ۴-۲-۳
۹۸ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌ها ۵-۲-۳
۹۸ مدل مفهومی تحقیق ۳-۳

فصل چهارم: محیط شناسی مسئله تحقیق

۱۰۲ ساختار شناسی ایران ۱-۴
۱۰۲ ساختار سرزمین ۱-۱-۴
۱۰۴ ساختار ملت ۲-۱-۴
۱۰۸ ساختار سیاسی (حکومت) ۳-۱-۴
۱۱۳ فرهنگ سیاسی ایران ۲-۴
۱۱۸ شهرنشینی و شهرگرایی در ایران ۳-۴

- ۴-۴ محیط شناسی مناطق مورد مطالعه (کلان شهرهای ایران) ۱۱۹
- ۴-۴-۱ کلان شهر تهران ۱۱۹
- ۴-۴-۲ کلان شهر مشهد ۱۲۲
- ۴-۴-۳ کلان شهر اصفهان ۱۲۴
- ۴-۴-۴ کلان شهر تبریز ۱۲۴
- ۴-۴-۵ کلان شهر شیراز ۱۲۵
- ۴-۵ پراکنش کلان شهرها در بستر ساختار طبیعی و انسانی ایران ۱۲۶

فصل پنجم: سیر تکوین دولت محلی در ایران

- ۵-۱ دولت محلی در ایران ۱۳۰
- ۵-۱-۱ از ایران باستان تا انقلاب مشروطه (۱۲۸۵هـ.ش - ۱۲۵۹ق.م) ۱۳۰
- ۵-۱-۱ از انقلاب مشروطه تا انقلاب اسلامی (۱۳۵۷-۱۲۸۵هـ.ش) ۱۳۱
- ۵-۱-۳ پس از انقلاب اسلامی تاکنون (۱۳۵۷هـ.ش - تاکنون) ۱۴۲
- ۵-۲ دولت محلی در کلان شهرهای ایران ۱۴۵
- ۵-۳ جمع بندی سیر تحول دولت محلی ایران ۱۵۰

فصل ششم: یافته های تحقیق

- ۶-۱ گردآوری اطلاعات ۱۵۳
- ۶-۱-۱ یافته های کتابخانه ای ۱۵۳
- ۶-۱-۱-۱ شوراهای اسلامی در قانون اساسی ۱۵۴
- ۶-۱-۱-۲ قانون عادی شوراهای اسلامی ۱۵۵
- ۶-۱-۲ یافته های میدانی (پیمایشی) ۱۶۷
- ۶-۲ جمع بندی یافته های تحقیق ۱۷۸

فصل هفتم: تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیات

۱۸۱ ۱-۷ ارزیابی و داوری فرضیات
۱۸۱ ۱-۱-۷ ارزیابی و داوری فرضیه اول
۱۹۶ ۲-۱-۷ ارزیابی و داوری فرضیه دوم

فصل هشتم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۲۰۴ ۱-۸ نتیجه‌گیری
۲۰۸ ۲-۸ پیشنهادات
۲۱۱ فهرست منابع و مآخذ
۲۲۹ ضمائم
۲۴۴ چکیده انگلیسی

فهرست جدولها

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱ جمعیت کلان‌شهرهای ایران و نسبت آنها به کل جمعیت شهری ایران در ۱۳۸۵..... ۱۲۷	
جدول ۵-۱ شرایط انتخاباتی و شکلی دولتهای محلی در دوره مشروطه و پهلوی در ایران..... ۱۳۶	
جدول ۵-۲ وظایف دولتهای محلی در دوره مشروطه و پهلوی در ایران..... ۱۴۱	
جدول ۶-۱ ویژگیهای انتخاباتی شوراهای اسلامی..... ۱۵۹	
جدول ۶-۲ ترکیب اعضای هیأت‌های حل اختلاف شوراهای اسلامی و وظایف آنها..... ۱۶۱	
جدول ۶-۳ تعداد اعضای شوراهای اسلامی شهر و شوراهای مافوق..... ۱۶۳	
جدول ۶-۴ وظایف شوراهای اسلامی در سطوح مختلف در ایران..... ۱۶۶	
جدول ۶-۵ تعداد و درصد پاسخ‌دهندگان جامعه آماری تحقیق به تفکیک گروهی..... ۱۶۷	
جدول ۶-۶ تعداد و درصد پاسخ‌دهندگان جامعه آماری تحقیق به تفکیک زن و مرد..... ۱۶۷	
جدول ۶-۷ تعداد و درصد پاسخ‌دهندگان جامعه آماری تحقیق به تفکیک مدرک تحصیلی..... ۱۶۷	
جدول ۶-۸ متغیرهای مربوط به عدم اختیارات تصمیم‌گیری شوراهای اسلامی و جدول آماری آن..... ۱۶۹	
جدول ۶-۹ متغیرهای مربوط به عدم استقلال مالی شوراهای اسلامی و جدول آماری آن..... ۱۷۰	
جدول ۶-۱۰ متغیرهای مربوط به عدم ضمانت اجرایی مصوبات شوراهای اسلامی و جدول آماری آن..... ۱۷۰	
جدول ۶-۱۱ متغیرهای مربوط به نگرش تنزیلی به شوراهای اسلامی و جدول آماری آن..... ۱۷۱	
جدول ۶-۱۲ متغیرهای مربوط به عدم حضور نیروهای متخصص در شوراها و جدول آماری آن..... ۱۷۲	
جدول ۶-۱۳ متغیرهای مربوط به خودمحموری شوراهای اسلامی و جدول آماری آن..... ۱۷۳	
جدول ۶-۱۴ متغیرهای مربوط به چند شغله بودن اعضای شوراها و جدول آماری آن..... ۱۷۴	
جدول ۶-۱۵ متغیرهای مربوط به بی‌توجهی اعضا شورا به ماهیت ستادی خود و رو آوردن به امور اجرایی شوراهای اسلامی و جدول آماری آن..... ۱۷۵	
جدول ۶-۱۶ متغیرهای مربوط به تأثیر نظام سیاسی بر شوراهای اسلامی و جدول آماری آن..... ۱۷۶	

- جدول ۶-۱۷ متغیرهای مربوط به فرهنگ سیاسی و جدول آماری آن ۱۷۷
- جدول ۶-۱۸ متغیرهای مربوط به ابهام و ضعف قوانین شوراهاى اسلامى و جدول آماری آن ۱۷۸
- جدول ۶-۱۹ متغیرهای نوپا بودن شوراهاى اسلامى و جدول آماری آن ۱۷۸
- جدول ۷-۱ آنالیز واریانس یک طرفه فرضیه اول ۱۸۳
- جدول ۷-۲ همگنی مؤلفه‌ها در آماره Tukey HSD در فرضیه اول ۱۸۵
- جدول ۷-۳ انواع تصمیم‌گیری شوراهاى اسلامى شهر و موارد آن ۱۸۷
- جدول ۷-۴ خلاصه آزمون T تک نمونه‌ای فرضیه اول ۱۹۱
- جدول ۷-۵ نتایج آزمون KMO و بارتلت ۱۹۳
- جدول ۷-۶ میزان اشتراک مؤلفه‌ها در تحلیل عاملی ۱۹۳
- جدول ۷-۷ واریانس کل، مقادیر ویژه و تعیین عاملها اصلی ۱۹۴
- جدول ۷-۸ ماتریس اشتراک متغیرها پس از دوران به شیوه واریمکس ۱۹۵
- جدول ۷-۹ تفکیک عاملها و متغیرهای آن ۱۹۵
- جدول ۷-۱۰ آنالیز واریانس یک طرفه فرضیه دوم ۱۹۸
- جدول ۷-۱۱ تفاوت معناداری مؤلفه‌ها با یکدیگر در آماره Tukey HSD ۱۹۹
- جدول ۷-۱۲ همگنی مؤلفه‌ها در آماره Tukey HSD در فرضیه دوم ۱۹۹
- جدول ۷-۱۳ خلاصه آزمون T تک نمونه‌ای فرضیه دوم ۲۰۲

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۱۵۰.....	نمودار ۱-۵ تحولات دولت محلی و دوره‌های تمرکززدایی در ایران.....
۱۸۲.....	نمودار ۱-۷ نمودار Q-Q و هیستوگرام (تعیین توزیع نرمال داده‌ها در فرضیه اول).....
۱۹۷.....	نمودار ۲-۷ نمودار Q-Q و هیستوگرام (تعیین توزیع نرمال داده‌ها در فرضیه دوم).....

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۲۰.....	شکل ۱-۱ ساختار سیستماتیک رساله.....
۴۰.....	شکل ۱-۲ طیف نظام‌های سیاسی
۷۹.....	شکل ۲-۲ مقایسه مواضع برخی مکتب‌های فلسفی سیاسی درباره حدود مداخله حکومتها.....
۸۴.....	شکل ۳-۲ عوامل و زمینه‌های زیربنایی تأثیرگذار بر دولت محلی.....
۱۰۰.....	شکل ۱-۳ مدل مفهومی تحقیق و رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیرهای وابسته.....
۱۱۷.....	شکل ۱-۴ عوامل موثر بر فرهنگ سیاسی ایرانیان
.....	شکل ۲-۴ ساختار سرزمینی، پراکنش قومی، استقرار کلان‌شهرها و محورهای ارتباطی اصلی در ایران
۱۲۸.....
۱۳۲.....	شکل ۱-۵ ساختار سلسله مراتبی نهادهای محلی در دوره مشروطه.....
۱۳۹.....	شکل ۲-۵ ساختار سلسله مراتبی نهادهای محلی در دوره پهلوی.....
۱۴۵.....	شکل ۳-۵ ساختار سلسله مراتبی شوراهای اسلامی در ایران.....
۱۴۸.....	شکل ۴-۵ ساختار سلسله مراتبی نهادهای دموکراتیک و محلی شهر تهران.....
۱۴۹.....	شکل ۵-۵ ساختار مدیریت شهری تهران.....
۱۴۹.....	شکل ۶-۵ ساختار مدیریت شهری اصفهان، مشهد، تبریز و شیراز.....
۱۵۶.....	شکل ۱-۶ مدل اداره امور شهر بر اساس قانون ۱۳۶۱ هـ.ش شوراهای اسلامی.....
.....	شکل ۲-۶ مدل اداره امور شهرهای ایران در دوره عدم تشکیل شوراهای اسلامی (۱۳۵۷-۱۳۷۸ هـ.ش)
۱۵۷.....
۱۶۰.....	شکل ۳-۶ مدل اداره امور شهرهای ایران بر اساس قانون شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۷۵.....
۱۹۶.....	شکل ۲-۷ ادغام مؤلفه‌ها و نحوه شکل‌گیری عاملها بر اساس تحلیل عاملی.....
۲۰۸.....	شکل ۱-۸ عوامل موثر بر آسیب‌های شوراهای اسلامی و نوع آسیبها.....

فصل اول

مقدمه و کلیات طرح تحقیق

۱-۱ مقدمه

شاید یکی از عوامل فزاینده فرایندهای جهانی شدن^۱ و در مقابل و همراه آن محلی شدن^۲ امور عمومی، در دهه پایانی قرن بیستم و دهه آغازین قرن بیست و یکم، ناتوانی حکومت‌های ملی^۳ در پاسخگویی به مسائل جهانی و محلی باشد. محلی‌گرایی^۴ و محلی شدن اداره امور عمومی محلی که مفهوم بسیار نزدیکی با خودگردانی^۵ و خودمختاری^۶ دارد، بیانگر نقش مستقیم و مشارکت بی‌واسطه شهروندان و منتخبان مردم در اداره امور محلی شهری، کلان‌شهری، روستایی و ناحیه‌ای دارد. از این زاویه است که بسیاری از تئوریه‌ها و ادبیات علمی در علوم انسانی و اجتماعی در سال‌های اخیر متکی بر مفاهیم حقوق شهروندی، مردم-مداری، محله‌گرایی، دانش بومی، سرمایه اجتماعی^۷، اداره کردن مطلوب (حکمروایی خوب)^۸، برنامه‌ریزی محله مبنا، برنامه‌ریزی یا تصمیم‌گیری پایین به بالا، دولت کوچک، حکومت حداقلی، دخالت حداقلی دولت در امور عمومی محلی و ده‌ها مفهوم دیگری که متکی بر مسائل و نیازهای محلی و ارائه راهکار، تصمیم‌گیری و اجرا توسط مردم محل است، می‌باشد.

یکی از نهادها و سازمان‌هایی که می‌تواند تا حدی بخش زیادی از مفاهیم فوق را پوشش بدهد، دولت محلی^۹ است. دولت محلی که به صورت سنتی از گذشته‌های دور برای اداره امور محلی وجود داشته

¹ - Globalization

² - Localization

³ - Nation-States

⁴ - Locality

⁵ - Self-government

⁶ - Autonomous

⁷ - Social Capital

⁸ - Good Governance

⁹ - Local Government